

25.12.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**25 Aralık 2023
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

25 Aralık 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Beykent Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Avrupa Birliği Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Girişimcilik ve Yenilikçilik Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Hayat Boyu Öğrenme Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi İhale Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Kent Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beykent Üniversitesi Uzaktan Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

"İthal eden kazanıyor; üreten kaybediyor"

TÜDKİYEB Genel Başkanı Nihat Çelik, "Eti, sütü üreten biziz ama fiyatları belirleyen başkaları. Mevcut ortamda kasaplık hayvan veya et ithal eden kazanıyor; yetiştirici zarar ediyor" dedi.

Türkiye Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, yetiştiricilerin her türlü zorluğa rağmen üretmeye devam ettiğini ancak ürettikleri ürünün fiyatını başkalarının belirlediğini kaydederek, "Eti, sütü üreten biziz, fiyatları belirleyen başkaları" dedi.

Ekonomik faktörlere bağlı olarak girdi maliyetleriyle birlikte diğer maliyetlerin her geçen gün görülmemiş oranlarda yükseldiğini kaydeden Çelik, "Yetiştiricilerimiz zararına da olsa üretmeye devam ediyor. ama ürettiği ürünlerin ya da yetiştirdiği hayvanların fiyatını belirleyemiyor. Üretiyor, yetiştiriyor ama fiyatları başkaları belirliyor. Başkaları kazanıyor ama üreten kazanamıyor. Yemin hammaddeleri çoğunlukla ithal edilirken burada da yetiştiriciler üzerinden ithalatçı kazanıyor ama yetiştirici kazanamıyor. Kasaplık hayvan veya et ithal eden kazanıyor bizim yetiştirici zararda. Sütte de durum farklı değil. Süt fiyatlarını da üretici değil sanayici belirliyor. Bizim talebimiz ette de sütte de fiyatların yetiştirici ve üretici birlikleri tarafından belirlenmesidir. Yetiştirici Birlikleri pazarda, fiyat belirlemede etkin olarak rol almalıdır. Bu sağlanırsa üretici hak ettiği değerden kazanır ve kazandıkça da üretmeye daha bir şevkle devam eder. Üretim arttıkça sonuçta bunun faydasını tüketici görür. Uygun fiyatlardan bolca et ve süt tüketir. Üreticinin kazancı ile maliyetleri arasındaki dengeyi

oluşturamazsak yıllar geçse de değişen bir şey olmaz kaybeden yine üretici ve tüketicisi, kazanan ise yine başkaları olur" diye konuştu.

Günü birlik ithalat politikaları çözüm değil

Hayvancılıkta üretimin artırılması ile et ve süt fiyatlarında istikrarın yakalanacağına vurgu yapan Çelik, "Hayvancılıkta üretim yapan yetiştiriciler yaptığı işten para kazanırsa üretime devam eder kazanamazsa bir süre sonra bu işten çekilir. Dolayısıyla anaç hayvanlar kesime gider ki bugün büyükbaşta yaşanan durumun nedenlerinden birisi budur. Ana olmadan yavru olmayacağına göre anaç hayvanlardaki azalma hayvancılığı oldukça zora sokar ve bunun telafisi için ancak 8-10 yıl gerekir. Bu duruma düşmemek için günü birlik ithalat politikalarına göre değil yetiştiriciyi koruyup kollayacak, genç nüfusu hayvancılığa yöneltecek politikaların öncelikle hayata geçirilmesi gerekir. Bu doğrultuda ülkemiz kırmızı et açığını kapatarak insanlarımızın bolca et tüketimini sağlamak için acil ve ciddi eylem planlarına ihtiyacımız var. Bu manada Merkez Birliği olarak 32 maddeden oluşan ve 2023-2028 yıllarını kapsayan beş yıllık eylem planı hazırlayarak Bakanlığımıza sunmuştuk. Dolayısıyla Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı'nın nezdinde Hayvancılık Genel Müdürlüğümüzden beklentimiz 5 yıllık eylem planımızın artışıyla eksisiyle değerlendirilerek biran önce uygulamaya konulmasıdır" ifadelerini kullandı.

Kasımda yağışlar arttı, hububattaki kuraklık riski azaldı

Toprak Mahsulleri Ofisi, kasımda artan yağışların ardından ülke genelinde kıraç alanlarda bitki çıkışının normale döndüğünü ve Konya'da kuraklık stresinin ortadan kalktığını tespit etti.

Temel tarım ürünlerindeki gelişimi yakından takip eden Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) son yağışlar doğrultusunda kasım ayına ilişkin "Hububat ve Bakliyat Yağış, Ekiliş ve Gelişim Analizi" hazırladı.

Analizden yapılan derlemeye göre, Türkiye'de yağışlar kasımda normaline göre yüzde 88, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 100'den fazla artış gösterdi. Türkiye genelinde son 34 yılın en yağışlı kasım ayı gerçekleşti.

Bölge geneli yağışlarda ise tüm bölgelerde artış kaydedildi, özellikle Marmara, Ege ve Doğu Anadolu bölgeleri normallerinin 2 katından fazla yağış aldı. Marmara Bölgesi'nde ise geçen ay yağışlar son 63 yılın en yüksek seviyesinde gerçekleşti.

Kışlık hububat ekilişleri kasım ayı sonu itibarıyla ülke genelinde yüzde 85 tamamlandı. Kışlık ekilişler Doğu Anadolu Bölgesi'nde sona ererken diğer bölgelerde özellikle pamuk, ikinci ürün mısır ve şekerpancarı hasadı yapılan alanlarda devam ediyor ve ocak ayı ortasında tamamlanması bekleniyor.

Ülke genelinde sulanabilen ve erken ekiliş yapılan alanlarda bitki çıkışları normal seyrinde devam ediyor. Kıraç alanlarda ise kasımda gerçekleşen yağışlarla bitki çıkışlarının normal seyrinde devam ettiği gözlemlendi.

Yağışlarla bitki çıkışlarının, Konya, Çorum ve Afyonkarahisar'ın bazı kıraç yerleri hariç normale döndüğü görüldü.

Konya'da ekim ayında ortalamaların altında yağış gerçekleştiğinden kıraç arazilerde çimlenme gerçekleşmezken kasımda alınan son yağışlarla kuraklık stresi çoğu ilçede ortadan kalktı.

Ege Bölgesi'nde ise kasımda yağışların hem yeterli seviyede gerçekleşmesi hem de düşen yağışın tüm aya dengeli bir şekilde dağılmasının etkisiyle erken ekilen kıraç alanlarda çimlenme ve çıkışlar kusursuz bir şekilde tamamlandı.

Öte yandan, sahada yapılan gözlemler ve incelemeler dikkate alındığında bu yıl ülke genelinde özellikle mısır ve diğer alternatif ürünlerden hububata geçiş olacağı, buğday ve arpada ekilen alanlarda geçen yıla göre artış olabileceği tahmin ediliyor.

TÜDKİYEB: Et ve sütte fiyatları üreticiler belirlesin

Türkiye Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, et ve sütte fiyatların yetiştirici ve üretici birlikleri tarafından belirlenmesini istedi.

Çelik yaptığı yazılı açıklamada, yetiştiricilerin her türlü zorluğa rağmen üretmeye devam ettiğini belirtti.

Yetiştiricilerin ürettikleri ürünlerin fiyatlarını belirleyemediklerini savunan Çelik, "Bizim talebimiz ette de sütte de fiyatların yetiştirici ve üretici birlikleri tarafından belirlenmesidir. Yetiştirici birlikleri pazarda, fiyat belirlemede etkin olarak rol almalıdır. Bu sağlınırsa üretici hak ettiği değerden kazanır ve kazandıkça da üretmeye daha bir şevkle devam eder." değerlendirmesinde bulundu.

Üretim arttıkça tüketicinin de bundan faydalanacağını aktaran Çelik, hayvancılıkta üretimin artırılmasıyla et ve süt fiyatlarında istikrarın yakalanacağını altını çizdi.

Kırmızı et probleminde çözüm adresinin küçükbaş hayvancılık olduğunu öne süren Çelik, "2024 küçükbaş hayvancılığın atılım yılı olması için çalışmalara ağırlık verilmelidir." ifadesini kullandı.

Ekonomide 'bozucu etki' 250 milyar dolar büyüklüğe ulaştı

EKONOMİ gazetesi ve ATO işbirliği ile düzenlenen Yasa Dışı Ticaretle Mücadele Konferansı'nda "Yasa Dışı Ticaretin Etkileri ve Çözüm Yolları" başlıklı panel gerçekleşti.

Mehmet KAYA / ANKARA EKONOMİ

ATO ve EKONOMİ gazetesinin işbirliğiyle düzenlenen "Yasa Dışı Ticaretin Etkileri ve Çözüm Yolları" panelinde 250 milyar dolarlık büyüklüğe ulaştığı tahmin edilen kaçak ve kayıt dışı ekonominin, rekabeti bozucu ve 'sıfır vergi' ile kamu gelirlerini azaltıcı etkisine dikkat çekildi.

gazetesi ve Ankara Ticaret Odası (ATO) tarafından düzenlenen Yasa Dışı Ticaretle Mücadele Konferansı'nda "Yasa Dışı Ticaretin Etkileri ve Çözüm Yolları" başlıklı panel gerçekleşti. Panelde tütün ve tütün ürünleri, alkollü içkiler ve akaryakıt başta olmak üzere, yasa dışı ve kaçak ticaretin ekonomiye etkisi tartışıldı. Konferans kapsamında yapılan sunumlarda, yasa dışı, kaçak ve kayıt dışı ekonominin, suç unsuru olması yanında rekabeti bozucu ve kamu gelirlerini azaltıcı etkisine dikkat çekildi.

Moderatörlüğünü EKONOMİ Gazetesi Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Güldağ'ın yaptığı panele, Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası (PÜİS) Genel Başkanı İmran Okumuş, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Öğretim Üyesi Hakan A. Yavuz, BDO Türkiye ortağı Emrah Akın ve Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Muhittin Acar katıldı.

TÜTÜN VE TÜTÜN ÜRÜNLERİNDE KAÇAĞIN FATURASI 80 MİLYAR TL

Panelde konuşan BDO Türkiye ortağı Emrah Akın, Türkiye'nin 1 trilyon dolar dolayında GSYH'ye ulaştığını hatırlatarak, Türkiye'deki kayıt dışı ekonominin büyüklüğünün yüzde 25 tahmin edilse dahi, 250 milyar dolar gibi çok büyük bir tutara ulaştığını hatırlatarak, kayıt dışı ticaret, bozucu etkisi dışında "sıfır vergili" bir alan olduğunun altını çizdi.

Akın, Vergisel Perspektiften Tütün Ürünleri ve Alkollü İçecekler Piyasasında Kayıt Dışılık başlıklı bir rapor hazırladıklarını belirterek, bu ürünlerde kaçak tüketimin payının giderek arttığı tespitine yer verdi. Bu ürünler kaynaklı vergi kaybının 80 milyar TL olarak tahmin edildiğini, bu tutarın 2023 ÖTV tutarının yüzde 15,5'i olduğunu kaydeden Emrah Akın, "Yeni nesil tütün ürünleri için yapılan saha araştırması, bu ürünlerde ortaya çıkan vergi kaybının 20 milyar TL civarında olduğunu gösteriyor" dedi.

Son dönemde sadece alternatif tütün ürünlerinden vergi kaybının 20 milyar TL dolayında tahmin edildiğini ve kaçakçılığın da sofistike bir organize suç halinde yapıldığını söyleyen Emrah Akın, oluşan yüksek kâr marjı nedeniyle başta suç örgütleri olmak üzere geniş bir yelpazede finans kaynağı olarak kullanılmasının olası olduğunu hatırlattı. Emrah Akın, ÖTV'nin regüle edici bir vergi türü olduğunu hatırlatarak, bazı ürünlerde kaçakçılığı cazip kılacak derecede oluşan vergi miktarının, bu etkisi de dikkate alınarak, vergi düzeninin gözden geçirilmesi gerektiğini savundu. "Tütün, taşıt, içki, sigara gibi bazı mallar hariç gerçekte bizim dolaylı vergilerimiz yüksek değil. Bunların bütçe gelirleri içindeki payı çok yüksek. Bir denge getirilmeye çalışılacağı söyleniyor. Bence kurumlar vergisini artırmak gerekiyor" dedi.

"KDV VE ÖTV'Yİ BİRLEŞTİRİN, SORUN ÇÖZÜLÜR"

Akaryakıtta fatura kullanılarak yapılan vergi kaçağı var Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası (PÜİS) Genel Başkanı İmran Okumuş da Türkiye'de fiziki olarak kayıt dışı ve kaçak petrol ticaretine odaklanıldığını, bu kapsamda son aşama olarak akaryakıt ticaretinde son tüketici olan taşıtlara yönelik taşıt tanıma sistemi kurulması yönünde bir girişim olduğunu belirterek, bunun sorunu çözmeyeceğini çünkü; akaryakıtta mevcut önlemler sonrası fiziki bir kaçağın söz konusu olmadığını söyledi. Sektörde ana sorunun KDV ve ÖTV tahakkukunu düşürmek için sahte ve/veya usulsüz faturalarla sistemin delinmesi olduğunu belirten Okumuş, "KDV ve ÖTV'yi birleştirin bu sorun çözülür" dedi. Okumuş, vergi denetiminin, toptancıların akaryakıt bayilerine satışı kontrol ederek sistemdeki miktara tam olarak eriştiğini ancak son tüketiciye satış yapanların faturalarının sistem ile ilişkisinin kurulmadığını belirterek, "Fiziki kaçakçılık bitse de vergi kaçakçılığı devam ediyor. Vergi kaçakçılığı ile KDV hazineye değil, kaçakçıların cebine gidiyor. Vergi kaçakçılığını istasyonlarda aramak yanlış,

bayiler dağıtıcı dışında hiçbir yerden alım yapamaz. Vergi kaçakçılığı istasyonda değil, dış satışlarda gerçekleşiyor” dedi.

“HUKUKİ AÇIDAN KARMAŞIK BİR SÜREÇ İŞLİYOR, ÖZEL EĞİTİM GEREKLİ”

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Öğretim Üyesi Hakan A. Yavuz ise istinaf mahkemelerinin görev başlamasıyla çok sayıda birbiriyle çelişen kararlar çıkmaya başladığını hatırlatarak, alanın hukuki sorunlarının karmaşık olduğunu altını çizdi. Kayıt dışı, kaçak ve suç ekonomisindeki hukuki işleyişinde, kolluk kuvvetlerinden karar veren hakimlere kadar tüm aşamalarda görev yapan kişi ve kurumların bu alanda bilgili olması gerektiğini belirten Yavuz, “Kaçakçılık suçu teknik bir alan. Kanun da çok zor. Dolayısıyla teknik bir suç olduğu için uygulamayı yapan gümrük, kolluk, savcı ve hakim bütün kişiler ve kurumların çok ciddi bir eğitim alması şart” dedi. Yavuz, son dönemde dolandırıcılık gibi suçlara karışan kişilerin cazibesinin artması nedeniyle kaçakçılığa yönelindiğini de ifade etti.

“MÜCADELEYE SİYASETİN DE KATKI VERMESİ GEREKLİ”

Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muhittin Acar da yasa dışı ticaretle mücadelenin temelinde siyasi yaklaşımın belirleyici olduğunu, sadece polisiye veya profesyonel mücadelenin yetmeyeceğini vurgulayarak, “Yasa dışı ticaretle mücadele polisiye veya profesyonel bir mesele olmanın ötesinde siyasi bir meseledir; zira arkasında kim nereden zengin oluyor ve buna kim karar veriyor, bunu çözmeden yasa dışı ticaretle mücadele mümkün değildir. Kimden vergi alınacağı da siyasi bir tercihtir” dedi. Acar, kolluk kuvvetleri başta olmak üzere profesyonellerin kararlılıkla mücadele ettiğini belirterek, bu kararlılığın topluma ve özellikle siyasi yönetim tarafından da gösterilmesi gerektiğini vurguladı. Oluşacak mücadele ortamında kurumlar arası koordinasyonun önemine işaret eden Acar, son dönemde kayıt dışı ve kaçak ekonomisindeki genişleme eğilimine işaret ederek, sağlık alanında da sorun gözlemlediklerini bildirdi.

GELİR İDARESİ GRUP BAŞKANI KANKILIÇ: BÜİS İLE BİR YILDA 19,5 MİLYON ÜRÜN DENETLENDİ

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Grup Başkanı Nazım Kankılıç konferanstaki sunumunda, kaçak ve kayıt dışı ekonomiyle mücadelede mevzuat altyapısının güçlendirildiğini özellikle mali hafıza veya mali bilgilere hapis cezası getiren düzenlemenin etkili olacağını vurguladı.

Maliye yönünden veri analizi ve teknoloji kullanarak yapılan mücadelenin yanında saha denetimlerinin de önemli olduğunu vurgulayan Kankılıç, yasa dışı, kayıt dışı ve illegal ticaretin kesiştiği alanın çok sayıda kurum ve kuruluşu ilgilendirdiğini ve Gelir İdaresi Başkanlığı’nın bu kesişme alanının içinde bulunduğunu hatırlattı.

Sistemin kayıtlılığının ve izlenmesinin önemine dikkat çeken Kankılıç, 2007 yılından bu yana bandrollü ürün izleme sisteminin (BÜİS), tütün mamulleri ve alkollü içkilerin takibini ve vergi güvenliğini sağladığını; 2022 yılında 19,5 milyondan fazla ürünün denetlendiğini belirtti. Akaryakıtta denetim ve teminat uygulamalarının etkisine işaret eden Kankılıç, 2022'de yaklaşık 1,4 milyar TL özel usulsüzlük cezası kesildiğini açıkladı.

GÜMRÜKLER MUHAFAZA DAİRE BAŞKANI GÜNDÜZ: TEKNOLOJİK ALTYAPI GÜÇLENDİ, KAÇAĞI YAKALAMA YÜZDE 92 ARTTI

Konferans kapsamında bir sunum yapan Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Seda Gündüz teknolojik altyapının güçlendirilmesiyle kaçak yakalamada yüzde 92'lik bir artış sağladıklarını belirtti. Son üç yılda kaçak akaryakıt yakalamasının 300 milyon TL'yi geçtiğini, 2023 yılının ilk 11 ayında ise 1 milyon adetten fazla elektronik sigara, 515 ton sarmalık tütün ve 330 milyon adet makaron ele geçirildiğini, 57 binden fazla kaçak cep telefonu yakalandığını bildirdi. Seda Gündüz de akaryakıtta kayıt dışı ve kaçağın, fatura usulsüzlüğüne kaydığı gözlemine dikkat çekti.

Ticaret Bakanı Bolat'tan fahiş fiyat açıklaması: 'Zamları geri alın uyarısı yapıyoruz'

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, katıldığı bir canlı yayında açıklamalarda bulundu. Bolat, fahiş fiyat uygulayan sektörler karşı bakanlık olarak yoğun çalışma yürüttüklerini söyledi. Bakan, "Sektörleri uyarıyoruz bu zamları geri alın diye. Almadığı zaman üzerine gidiyoruz" dedi.

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, CNN Türk'te yayınlanan programında açıklamalarda bulundu. Bakan Bolat fahiş fiyat uygulayan işletmelere karşı Bakanlık olarak yoğun bir şekilde sahada olduklarını söylerken "Zamları geri alın uyarısı yapıyoruz" dedi.

Bolat'ın açıklamalarından öne çıkanlar şöyle:

Körfez ülkelerinde Türkiye ile iş yapma anlamında çok büyük bir iştiaak gördüm. Başta Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan, Kazakistan'da bu iştiaaki net gördük. Fransız iş dünyası Türkiye'de çok entegre. Fransa ile Türkiye'de iş forumu yapacağız.

Afrika zaten Türkiye'yi rol model görüyor. Afrika'nın şansıızlığı, Rusya Ukrayna Savaşı Afrika Coğrafyasında döviz sıkıntısı meydana getirdi. İmkani olsa daha fazla iş yapacaklar. THY Afrika'yı dünyaya açıyor.

Nereye gittiysek dünyanın en gelişmiş ülkesi nasıl karşılaşıyorsa Cumhurbaşkanımız her yerde öyle karşılanıyor. Bizim Gümrük Birliği 1995'te tamamlanmış oldu. 1 Ocak 1996'dan bu yana 27 yıl geçti. Bugün Türkiye ile AB arasındaki karşılıklı ticaret 200

milyar dolar. AB en büyük ortağımız. AB'nin de Türkiye 6. büyük ortağı. AB' de Türkiye iş yapmak istiyor. Pandemide Uzak Doğu'dan getirilemeyen ürünler Türkiye'den 24 saatte getiriliyor.

Gümrük Birliği üzerinden 27 yıl geçti. AB tam 75 ülke ile serbest ticaret anlaşmaları yaptı. Biz de farklı ülkelerle 27 tane serbest ticaret anlaşması yaptık. Ticarete sıkıntı yok ama AB ile başka sıkıntılar var. İhracatı ve ithalatı yapan iş insanlarının gidiş gelişleri engelleniyor. İş insanları vize sıkıntısı yaşıyor. 2 ay bekletiliyor. Vize sıkıntısının bir önemli nedeni de Suriye iç savaşından sonra Afganistan, Pakistan, Suriye'den bir takım göç hareketleri oldu. Avrupa'da bu göçlere karşı yabancı düşmanlığı ve İslam düşmanlığı başladı. Biz geri kabul anlaşmasına uyuyoruz. Ancak AB anlaşmalara sadakat konusunda eksiklik gösteriyor.

Vize serbestisi konusunda 72 maddenin 67 tanesini gerçekleştirmiş bir ülkeye 5 madde bahane edilebilir mi? Dün akşam 6 tane şehit verdik. İçimizdeki bazı fay hatları nedeniyle terörle mücadele bizim için olmazsa olmaz hayati bir konu. AB'nin serbest ticaret anlaşması imzaladı.

AB ile bir çok konuda fikir birliğindeyiz. Ancak iş konsey toplantılarına geldiğimizde bir engelleme ile konular engelleniyor. Almanya'nın olumlu çabasıyla Türkiye ile ilişkilerde AB komisyonuna görev verildi.

AB yatırım bankası Türkiye'ye kredi musluklarını açması önerisi de vardı. Ancak son AB komisyonunda öneri bir anda ertelendi. Ben bunun arkasında İsrail'i görüyorum.

Filistin'de başkenti Doğu Kudüs olan 1967 sınırlarını kapsayacak bir Filistin Devleti konusunda her kesimle konuşmaya mecburuz.

Gümrük Birliği yürüyen bir süreç güncellenecek. Biz Almanya, Yunanistan, Macaristan seyahatlerinde son derece yapıcı görüşmeler yapıldı. AB ülkelerinin ve lider ülkelerin dediği şu: Biz sizinle siyasi anlamda yapıcı diyalog içinde olmak ekonomik ve ticaret alanında ilişkilerimizi güçlendirmek istiyoruz.

2023 yılı Dünya ticareti için iyi bil olmadı. Dünya üretiminin oranı yüzde 3'ün altına geriledi. Çin ve Hindistan sürüklüyor bunu. Avrupa'da büyük gerileme var Küresel ithalat birim endeksinde yüzde 4,7 gerileme var.

"Son 6 ayda ihracat rekoru kırıyoruz"

Biz deprem nedeniyle 6 milyar dolar ihracat kaybıyla başlamamıza karşın, hizmet ihracatında 11 milyar dolarlık artışla 2023'ü 357 milyar dolar ile kapatacağız. Son 6 ayda ihracat rekoru kırıyoruz. Toplamda 356 milyar dolar döviz geliri olacak.

Çin'in kuşak yol projesi Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'nden geçiyor. Irak ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin öncülük ettiği Orta Koridor ya da Kalkınma Yolu projesi. Basra Körfezi'ne gelen malların 1200 kilometre bir yol ile Türkiye'ye ulaşması.

ABD, İsrail, Hindistan merkezli alternatif hat girişimi oldu. Ancak İsrail'in vahşice katliamları sonrası o projenin gerçekleşmeyeceği ortaya çıktı.

Bu sene mal ihracat ve ithalat toplamı 625 milyar dolar olacak. İthalat artış hızında son 5 ayda gerileme yaşanıyor. Bu cari açığı 50 milyar altına çekme çabamızı destekledi. Haksız yasadışı ticareti engellemek amacımız. Kendi milli üretimimizi haksız ticarete karşı korumak zorundayız. Dünyanın en modern gümrük kapılarına sahibiz. Dijitalleşme noktasında son derece iyiyiz. 7/24 çalışıyoruz. Bakanlığı'mızın çalışan sayısı 23 bin. Gümrük Müdürlüğü çalışan sayısı 16 bin. Ne kadar önem verdiğimiz gösteriyor. 1.4 ton uyuşturucu yakaladık.

Gümrük kapılarında yakalamanın yanında sonradan yakalama şeklinde de uygulamamız var. Sonradan yakalama şeklinde 2.6 milyar liralık devletimize gelir kazandırdık. Amacımız uyuşturucuya asla geçit vermemek. Jandarma ve emniyet güçleri ile birlikte çalışıyoruz. Bizim yakaladıklarımız toplam uyuşturucu trafiğinde yüzde 15'lik bir payı oluşturuyor. Uyuşturucu ile dünyada en büyük mücadeleyi yapan ülkelerden biri Türkiye.

Covid-19 süreci ile beraber dünya bir enflasyon ile karşı karşıya kaldı. Bizim ülkemizde de enflasyon malesef geçen Ekim'de yüzde 85'e çıktığını sonra yüzde 39'a indiğini gördük. Şu anda yüzde 62 seviyesinde. Arz talep dengesi çok ciddi bir fiyat oynamalarına neden oldu.

"Bazı kötü niyetli art niyetli stokçu zihniyetler ortaya çıktı"

Enflasyonla yaşayamayız enflasyonu düşürmek zorundayız. Aşırı ısınan iç talebi bastırma noktasında kredi sıkıştırması parasal sıkıştırma izleniyor. Gerek perakende ticaret kanunu haller yasası, fahiş fiyatla mücadele gibi çeşitli mekanizmalar geliştirildi.

Bazı kötü niyetli art niyetli stokçu zihniyetler ortaya çıktı. Bunlarla mücadele konusunda bazı tedbirler alındı. Cezalar artırıldı, Ticaret Bakanlığı olarak yönetmelik değiştirme şeklinde mücadele ediyoruz.

E-ticaret ve sosyal medya ve ilan sitelerinde çok ciddi düzenlemeler yaptık. Manipülatif fiyat artışlarını cezalandırıyoruz. 6 ay 6 bin km sınırlamasını yetkili satıcılar, bireysel satışlarda 3'ten fazla satışı engelledik.

"1500 memur alımı yapıyoruz"

Gıda sektöründe market denetimi, kasa raf fiyat etiketleri kontrolü, fahiş fiyat etiketleri yapıyoruz. Bakanlık personeli ile yoğun bir şekilde yoğun bir şekilde sahadayız. Fahiş fiyat yaptığını gördüğümüz sektörlerin üzerine gidiyoruz. İhbar hattımız da var. Sektörleri uyarıyoruz bu zamları geri alın diye. Almadığı zaman üzerine gidiyoruz.

Bu sene 2.3 milyar TL ceza kesildi. Bakanlık olarak 538 milyon liralık denetim uyguladık. Toplam 1.2 milyar TL ceza uyguladık. Şu anda ÖSYM üzerinden 1500 memur alımı yapıyoruz. Eğitimler tamamlandığında bu memurları sahaya süreceğiz.

Dünyada büyük bir salgın yaşadı. Dünya görmediği bir enflasyonu yaşadı. Avrupa'daki herkes hayat pahalılığından şikayet ediyor. Rusya ve Ukrayna nedeniyle enerji konusunda arz sıkıntısı oldu. Üçüncüsü deprem felaketi oldu. 50 bin canımızı kaybetti. Bu dönemde stokçuluk yapanlar oldu.

"Otomobildeki bu düşüş tüketici için avantaj haline geldi"

Bireysel otomobil satışlarında bir kaos vardı bu kaos bitti. Gayrimenkul konusunda da sıkıntılar bitti. 6 ay 6 bin km kuralını motorsiklette de uyguladık. Otomobildeki bu düşüş tüketici için avantaj haline geldi. Piyasada bir balon vardı onu kaldırdı hükümetimiz.

Emlak piyasasında ilan sitelerinde sahte ilanları engelleyerek manipülatif fiyat artışlarının önüne geçtik. Bir artış dalgası geldiğinde bir kızgınlık yaşıyorduk o engellenmiş oldu. Kiralarda da düşüş meydana geldi. Adalet Bakanlığı uzlaştırma mekanizmasını başlattı. Biz de düzenleyici ve denetleyici bu piyasadaki dalgalanmaları engelliyoruz. Hazine Bakanlığı da kiradan vergi alıyor. Bakanlıklar arasında böyle bir koordinasyon içerisindeyiz.

"Fahiş fiyatı kim yapıyorsa oradan alışveriş yapılmamalı"

Asgari ücret 31 Ocak 2024'te yürürlüğe girecek. Çalışan kişilerin ücretlerindeki artışı bahane edip zam yapmak fahiş fiyat çabasıdır. Biz denetimlerimizde buna dikkat edeceğiz. Asgari ücretteki artış oranı maliyetlerle aynı şekilde artmıyor. Yani akaryakıt yüzde 20 arttı ben yüzde 20 zam yapayım zihniyeti son derece haksız bir ticari eylem. Denetimlerde cezalandırılacak bir eylem. Vatandaşlarımız da bu takibi yapmalı. Fahiş fiyatı kim yapıyorsa oradan alışveriş yapılmamalı.

Asgari ücrette kritik hafta: Maratonda sona gelindi

AK Parti Grup Başkanvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, asgari ücretin cuma gününe kadar belli olacağını söyledi. Çalışanları enflasyona ezdirmeyeceklerini belirten Akbaşoğlu, memur ve emeklisini de yüzde 50'ye yakın ücret artışının beklediğini açıkladı.

Gelecek yılın tümünde geçerli olacak asgari ücret için iki görüşme yapılırken, son görüşme bu hafta gerçekleştirilecek.

Kanal 7'de canlı yayında konuşan AK Parti Grup Başkanvekili Muhammed Emin Akbaşoğlu, asgari ücretin iki kez yerine bir kez belirleneceğini anımsattı.

Akbaşoğlu, işçi ve İşveren sendikalarının asgari ücreti belirlemede önemli misyonları bulundupunu, kendilerinin ise hakem gibi görev yaptığını kaydetti.

AK Partili yönetici şöyle devam etti: "Asgari ücret cuma günü açıklanır diye düşünüyorum. Asgari ücretliyi hiçbir zaman enflasyona ezdirmedik ezdirmeyeceğiz. Biz işverenlerimizi de desteklemek durumundayız. Şu an 500 TL prim desteği veriyoruz."

İç pazardaki daralma ihracata yönlendirdi

Baklavacılık sektörü, düşen alım gücü ve ekonomik sorunlardan dolayı iç pazardaki daralmayı ihracatla aşmaya çalışıyor.

Mehmet H. GÜLEL

Baklava üreticileri, yaşanan ekonomik sorunlar ve düşen alım gücü ile beraber iç pazardaki daralmayı ihracata yönelerek aşmaya çalışıyor. Türkiye’de son bir yılda baklava tüketiminde yüzde 25 düşüş yaşandığını aktaran Baklavacılar ve Tatlıcılar Derneği (BAKTAD) Başkanı Mehmet Yıldırım, sektörün iç pazardaki kaybı telafi etmek için ihracata ağırlık verdiğini belirtti.

Ekonomik sıkıntılarda en çok etkilenen ürünün baklava olduğunu vurgulayan Yıldırım, “Baklavanın zaruri olan bir ürün olmaması ve keyifle alınan bir ürün olmasından dolayı tüketimi hemen etkileniyor. İç pazarın daralmasıyla, sektör ihracata ağırlık veriyor. Fakat ihracat da tam istediğimiz seviyede değil. Bir an önce enflasyonun düşmesi ve hayat pahalılığının aşağıya çekilmesi gerekiyor” dedi.

İhracatta ABD ve Rusya önde

Türkiye’de günlük bin 500 ton baklava üretiminin yapıldığını açıklayan Yıldırım, sektörün bu yıl yaklaşık 350 milyon liralık ihracat yaptığını duyurdu. İhracatta öne çıkan pazarların ABD, Rusya ve Ortadoğu ülkelerin olduğunu belirten Yıldırım, Suudi Arabistan, Japonya ve Yunanistan’a da ihracatlarının olduğunu, en çok baklava ihracatının ise Amerika’ya yapıldığını aktardı. Yıldırım, “Uzakdoğu’da baklava damak

tadı fazla olmadığı için tüketimi de az. Ama Rusya ve Amerika da çok fazla talep görüyor” diye konuştu.

Baklavalık fıstığın kilogram fiyatı 850 TL

Ham madde fiyatlarına da değinen Yıldırım, antep fıstığının sezon fiyatının 500 lira gibi bir rakam olmasını beklediklerini belirtti. Geçen sene tüccarın elinde çok stok kaldığı için fiyatı yüksekten başlattıklarını anlatan Yıldırım, “Bizim çabalarımızla 900 liradan 850 lira civarına indirdik. Şu an birinci sınıf baklavalık fıstığın kilogram fiyatı 850 lira seviyesinde bulunuyor. Buna devletin bir çözüm bulması gerekiyor. Bu tamamen kayıt dışı olmasından kaynaklanıyor. Fiyat artışlarından dolayı geçtiğimiz günlerde Antep piyasasında 35 fıstık tüccarına Rekabet Kurulu soruşturma açtı” dedi.

İtalyan gazeteci: 'Tüm dünyadaki vatandaşlık satışlarının yarısından fazlası Türkiye'den'

Dünya çapında gerçekleştirilen vatandaşlık satışlarının yarısından fazlasının Türkiye'den yapıldığı iddia edildi.

İtalyan gazeteci Marco D'erao, İngiliz New Left Review dergisinde 15 Aralık'ta yayımlanan yazısında, "Dünya çapında gerçekleştirilen vatandaşlık satışlarının yarısından çoğunun Türkiye'den yapıldığını" savundu.

Taşınmaz satışı yoluyla vatandaşlık veren ülkelerin yayınlandığı yazıda Türkiye'nin dünyanın en güçlü 20 ekonomisi arasında yer aldığı ve "İstanbul'un varlıklı gurbetçiler için mükemmel yaşama şartları sunduğu" belirtildi.

Analizde, "altın vize" olarak da bilinen yurttaşlık satışı uygulamasıyla Türkiye pasaportu için ilk etapta çoğunluklu olarak Irak, Afganistan, Filistin ve Mısır uyruklulardan başvuru geldiği belirtildi.

Ukrayna Rusya savaşıyla Ukrayna ve Pakistan yurttaşlarının bunların arasına katıldığı ifade edildi.

D'erao, Türkiye'nin "altın vize" uygulamasına varlıklı İranlıların da büyük rağbet gösterdiğini yazdı. İranlıların, Türkiye'ye vizesiz girebilmesiyle Türk Lirası'ndaki değer kaybının bunda önemli rol oynadığına işaret edildi. İranlıların, Türkiye'den yılda ortalama 10 bin konut satın aldığı savunuldu.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre, kasımda en çok konutu Ruslar satın aldı. 15 Aralık'ta yayımlanan verilerde, Rus yurttaşların 637, İranlıların 234, Ukraynalıların 128 ve Kazakistanlıların 117 konut satın aldığı bildirildi.

Gazeteci, ayrıca Türkiye'nin başta Suriye ve Afganistan uyruklu olmak üzere göçmenlerin Avrupa'ya geçişini önlemek için Avrupa Birliği'nden 6 milyar euro fon aldığını da hatırlattı.

D'eraimo, yazısında vatandaşlık satışları üzerine araştırma yapan akademisyen Kristin Surak'ın eylülde yayımlanan The Golden Passport (Altın Pasaport) adlı çalışmasına sık sık gönderme yaptı. Ancak gazeteci, Türkiye'yle ilgili verileri nereden aldığına dair açık kaynak göstermedi.

Kendi halinde giden ekonomiye çomak sokunca işte böyle olur!

Alaattin AKTAŞ

25 Aralık 2023 Pazartesi

Politika faizinin ne olabileceğini irdelediğim 20 Aralık Çarşamba günü Merkez Bankası Başkanlarının değişimiyle para politikasının da nasıl değiştiğine vurgu yapmış ve son beş başkan döneminde yaşananları özetledikten sonra yazımı “**Şu dönemlerin grafiğini yapsak nasıl bir zikzak çizen eğri görürdük**” diye bitirmiştım. Sonra kendi kendime “**Madem merak ettin, çiz o grafiği**” dedim. Sonuçta ortaya özellikle son dönemde keskin iniş çıkışların yaşandığını gösteren iyi kötü hepimizin tahmin ettiği grafik çıktı.

Grafiğe baktım, baktım ve yazının başlığı kendiliğinden oluşuverdi... Dış ekonomik gelişmelere çok açık ama yine de kendi halinde giden, kendi yağıyla kavrulmaya çalışan bir ekonomimiz vardı, “**Çomak sokmak öyle olmaz, böyle olur**” dercesine öylesine kararlar aldık ki, işte bugünlere geldik.

Türkiye ekonomisinin elbette kronikleşmiş sorunları vardı; ancak bu sorunlar şimdikilerle kıyaslanmayacak kadar önemsiz sayılabilecek boyuttaydı. Ya da bugünleri görünce, aslında geçmişte neredeyse hiç sorun yaşamadığımızı anladık.

TCMB Başkanı sıradan memur olunca...

Yıl 1978, Merkez Bankası Başkanı Cafer Tayyar Sadıklar’dır. Başbakan Bülent Ecevit ile Sadıklar’ın yıldızı barışmaz. Merhum Ecevit, uzun uğraşlardan sonra Sadıklar’ı bir şekilde görevden alır. Ama bu öyle bir gece yarısı kararnamesi çıkarmakla olmaz. Cafer Tayyar Sadıklar, o dönemde yaşananları “**Merkez Bankası Olayı**” adlı kitapta detaylı olarak anlatır.

Hükümet etmek eskiden ne kadar zormuş değil mi...

Ama o zorluk, belli makamlar için gerekiymiş.

Ya şimdi? Bir kararname, Merkez Bankası Başkanı değişiveriyor. Merkez Bankası Başkanı artık sıradan bir memur, bir kamu görevlisi.

İşte öyle olunca da ortada Merkez Bankası bağımsızlığı diye bir kavram kalmıyor. O yüzden hep “**Merkez Bankası faizi şöyle belirledi**” yerine “**Merkez Bankası’nın faizi şöyle belirlendi**” demeyi tercih ediyoruz ya...

Çünkü “**Laf dinlemiyor adam**”la başlayan süreç hala devam ediyor ve o makamda oturanların “laf dinlemek” zorunda oldukları hep hatırlatılıyor.

Grafik her şeyi söylüyor

Merkez Bankası’nın son beş başkanı... 2016 yılının nisan ayında başkanlık koltuğuna oturan Murat Çetinkaya’dan bu yana olan dönem... Ama film asıl 2018’de başladı.

2018 yılının haziran ayında olanları kaçırmız hatırlıyoruz acaba?

Merkez Bankası, Kasım 2016’dan itibaren bir buçuk yıl boyunca yüzde 8 olarak uygulanan politika faizini 1 Haziran 2018’de yüzde 16.50’ye yükseltti. Merkez Bankası baktı ki gidişat iyi değil, rahip krizinden dolayı sorun büyüyor, bir hafta sonra 8 Haziran’da bir artırım daha yaptı ve faizi yüzde 17.75 olarak ilan etti. ABD ile ipler iyice gerilmişti, kur tutulamıyor ve enflasyon da ona ayak uyduruyordu; 14 Eylül’de faiz bu kez yüzde 24’e çıkarıldı.

Merkez Bankası “**laf dinlememeye**” işte daha sonra başladı. Faiz, tüm siyasi baskılara rağmen 2019’un haziranına kadar yüzde 24’te tutuldu. Bu dönemde yıllık enflasyon yüzde 25’lerden yüzde 15’lere, 7 liraya dayanan dolar 5.5 lira dolayına inmişti ama önemli olan faizdi! Faizin indirilmesi gerekiyordu ve bunu yapmak için de Merkez Bankası Başkanını değiştirmek şart olmuştu.

Yapıldı değişiklik; Çetinkaya Murat gitti, Uysal Murat geldi.

Faiz indirilince dövizde yükselme oldu; ama enflasyonda düşüş sağlanmıştı. Ne var ki enflasyondaki düşüş yanıltıcıydı, çünkü bu düşüş baz etkisi sayesinde olmuştu.

Dövizin yükselmesi, enflasyondaki düşüşün kalıcı olmaması... Bakıldı ki olmuyor, bu sefer Uysal gitti Ağbal geldi. Ama görüldü ki asıl Ağbal’ın politikalarıyla hiç olmuyor, hiç olacak gibi değil, çünkü olması gereken yapılıyor; Ağbal da gitti, hem de yalnızca dört ay görev yaparak.

Sonra geldi Kavcıoğlu dönemi ve felaket ayları... Başlangıçta Ağbal’dan devralınan faizle devam edildi ama Eylül 2021’e kadar. O tarihte başlayan indirimle politika faizinin yüzde 19’dan yüzde 8.5’e çekilmesi, Türkiye’yi tarihinde görmediği “**yerli ve milli**” bir krize sürükledi. “**Kendim ettim, kendim buldum**” un değişik bir versiyonu yaşandı. Siyasetçiler etti, vatandaş buldu!

Ve son dönem, Gaye Erkan dönemi... Üç göstergiyi birden yükseltme becerisi sergiliyoruz; faizi, döviz ve enflasyonu. Ama döviz ve enflasyonda bu dönemde yaşanan yükselme, geçmişin ertelenmiş sorunlarından, tortusundan kaynaklanıyor, bu yönetimin hakkını yemeyelim.

Faizi de öyle yüzde 8.5'te tutmak zaten olacak şey değildi, o da artırılıyor. Hastalığın ilk evresinde tedaviye yanaşılmadığı, hatta yanlış tedavide ısrar edildiği için şimdi ilaç dozu çok daha fazla, faiz artışı çok daha sert.

Faizin böylesine arttığı bir dönemde dövizin artması beklenmez tabii ki ama döviz seçime kadar aylarca neredeyse yatay tutmanın acısı çıkacaktı, o çıkıyor. Dövizdeki artışın acısı da enflasyona yansıyor.

Faiz, döviz ve enflasyon... Bu üç göstergiyi biraz daha yukarıda yataya döndürebilsek kendimizi şanslı sayacağız.

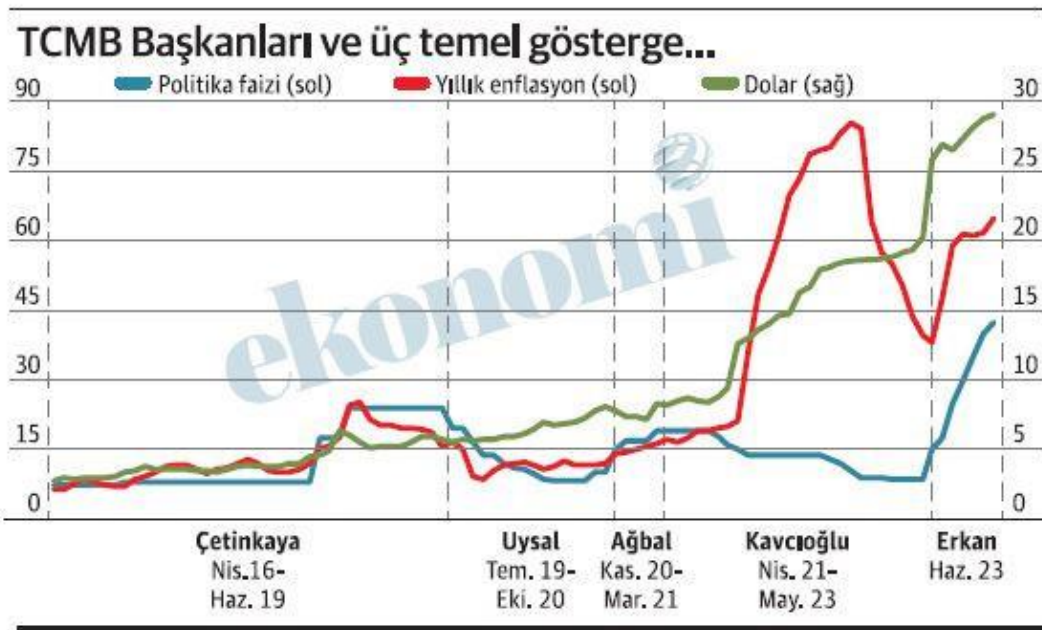
TCMB Başkanı memur kaldığı sürece!

Bir gerçeği unutmayalım. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı, görevden alınana kitap yazdıracak bir makam olmaktan çoktan çıktı.

Çünkü artık görevden almak için uğraşmaya hiç gerek yok... Bir kararname yeter! Bir sabah Resmi Gazete'ye bakarsınız, koltuğun sahibi değişmiş.

Dolayısıyla isterseniz dünyanın en iyi ekonomi ekibini getirin, en tutarlı program uygulanmaya başlansın, **“Ya yarın bu ekip gider ve politika değişirse”** kaygısını yok etmediğiniz sürece her iyileşme pamuk ipliğine bağlı kalacaktır.

Bugün olduğu gibi...

Fahiş fiyat zamlarını önce kamu geri alsın

Şeref OĞUZ

25 Aralık 2023 Pazartesi

Ekonomide dünya her geçen hafta **daha zor şartları** test ederken Türkiye’de yeni ekonomi yönetimi, **elinden geleni yapma** gayretinde... **Enflasyon** ve **durgunluk** kısılacındaki ekonomilerin **2024’e daha dirençli girmesi** için zaten pek çok ülke, kendini; “**düşük büyüme, yüksek işsizlik**” için pozisyonluyor.

Şu sıralar şirket yönetim masalarında **2023’ün icmali** yapıla dursun, asıl konu; gelecek yılın **çok sayıda belirsizlikle üzerimize geliyor** oluşudur. Görüştüğüm iş insanlarının ortak düşüncesi; “**2024’ün zor geçeceği**” ve bu süreçte “**bekle gör**” rahatlığıyla (!) hareketsiz kalanların **eleneceği** yönünde...

ENFLASYONLA SAVAŞ ETİKETLER ÜZERİNDEN OLMAZ

Enflasyonla mücadele, **2024’ün temel uğraşı** olacak gibi. Dünya bu süreci 2023’te yaşadı. **Faiz artışları** ve diğer **makroekonomik tedbirler** aldılar. Biz ise **yerel seçim** sandığı gölgesinde, **enflasyonla pasif mücadeleyi** sürdürdük. **Etiketleri dövdük**, bolca **nasihat** dinledik, **parasal sıkılaştırıldık** ama bir türlü **kamusal sıkılaştırmayı** başaramadık.

Yapabildiğimiz, enflasyonu körükleyen **fahiş fiyat** artışlarına karşı “**tehdit savurmak**” oldu. Ticaret bakanı, daha önceki işe yaramayana tehditlerini yineleyip durdu; “**fahiş fiyatları geri alın**” çağrısı ile yetindi. Hatta “**eğer fahiş fiyat artışlarını geri almazsanız, tepenize bineriz**” kabilinden şeyler söyledi.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Fahiş fiyat artışını kimler yaptı?

Fiyatlandırmada davranış bozukluğu, yüksek ve yapışkan enflasyonun neticesidir. Nitekim pek çok esnaf veya sektör; “**yerine yenisini koyamam**” gerekçesiyle

etiketlerini artırdı, durdu. Hatta bir fırıncının dediği gibi; “**abi etikete ne yazarsam, gidiyor**” kabilinden fahiş artışlar yaşadık. Ancak **kamunun bizzat kendisi fahiş fiyat artışının bayraktarı** gibi oldu. Köprü-otoyol ücretlerine %75 zam, yeniden değerlendirme oranı %58, enerjiden pasaporta dek **her alanda kamusal fahiş fiyat** artışları...

Bakanın uyarısını kamu kesimi dikkate alır mı?

Almalı... Mademki fahiş fiyat artışlarına karşı savaş başlatıldı, o halde **öncelikle kamu bu fahiş fiyat artışlarını geri alsın**. Zaten asgari ücret artışından sonra yeni yıla birlikte **etiketler yukarı doğru** değişecek. Buna bir de **kamunun zamları** eklenirse, **fahiş enflasyon tırmanışı** yaşayabileceğiz. Nitekim 2024'ün ortasında enflasyonun en az %75 olacağını ekonomi yönetimi söylüyor. Bakan, **bizleri tehdit etmek yerine**, kamunun fahiş fiyat artışlarını **geri alsın** veya **durdursun**.

NOT

SÜRDÜRÜLEBİLİR KELİMESİ YERİNE DEVAMSAL ÖNERİSİ

Türkiye Zeka Vakfı ve **İzmir Büyükşehir Belediyesinin** ortaklaşa düzenlediği **Eğitimde sürdürülebilirlik Kongresi**'ndeyiz. Ben şu **sürdürülebilirlik** kelimesine takmış bulunuyorum. **Her şeyin başına getirerek** sürdürülebilir olacağımız sanıyoruz. Ancak mademki bu kadar sık kullanıyoruz, **daha sevimli bir kelime bulabilir miyiz?**

Bu önerimi paylaştığım kongrede Türkiye Zekâ Vakfı Başkanı **Emrehan Halıcı**'dan “**devamsal**” önerisi geldi. Kongre boyunca paylaştık, **dilimizde tutar mı** diye merak ettik durduk. Öyle ya **hem telaffuzu zor** hem de **17 harfiyle uzun** bu kelimeyi acaba **daha uygun biriyle** değiştirebilsek, iyi olmaz mıydı?

Nitekim **Sustainability** kelimesini Batılılar bile sevimli bulmamış ve yerine “**resillience**” yani **dayanıklılık** ifadesini daha sık kullanır olmuşlar. Zaten termodinamik yasalar **her şeyin entropiye kurban gideceğini** söylerken, sürdürülebilirlik ifadesi, bence **havada** kalıyor.

Hiç değilse **dayanıklı, dirençli** anlamlarını da çağrıştıran “**devamsal**” kelimesi, **Emrehan Halıcı'nın önerisi olarak takdimimdir**.

Yapabilen istemiyor; isteyen yapamıyorsa...

Ferit Barış PARLAK

25 Aralık 2023 Pazartesi

Prof. Burak Küntay... “Üniversiteler reel/üreten ekonomi ile iç içe olmalı/hayattan kopuk olmamalı” tezini savunanlardan... Ve başarılı modelleri yerinde inceleyip, o modellerin bizde de uygulanması için çaba harcayanlardan...

Gelişmiş bir ülkedeki modeli anlattı: “Üniversite, fabrika gibi... Üretiyor ve ürünlerin satışını da yapıyor... Öğrenci üretimin içinde, ister istemez yeteneklerini geliştiriyor ve o süreçte para da kazanıyor... Bu yapı, teknolojik gelişime temel oluyor...”

Bu başarı modelleri bilinmesine rağmen... İlginçtir, tam tersini uygulayanlar var dünyada...

Örneğin: Meslekli/uzman/teknik olanın itibarsız; Sade diplomalının itibarlı olduğu... Veya... Yetenekli olanın “evrensel eğitim” alamadığı; eğitim alanın, farklı alanlara yönlendirilip, olan yeteneğini de kaybettiği... Veya... Yapabilenin istemediği; İsteyenin yapamadığı...

Bilenin yapmadığı; Yapanın bilmediği... Veya Üretenin umutsuz; “Başkası üretir” diye bekleyenin umutlu olduğu... Veya Memurun ayrıcalıklı; Üreten / işçinin “emeklilikte dahi” ikinci planda olduğu...

Bu nedenlerle: Üreten sektörlerin, “çalışan” bulamadığı; Çalışmak isteyen, üretimde olmak istemediği bir yapı...

VELHASIL

25 yıldır bu köşede anlatmaya çalıştığımızı tekrar edeyim... Beşeri sermayenin 'değerlendirilemediği', 'yanlış yönlendirildiği', 'verimsiz' olduğu bir yapıda: Merkez Bankası faiz artırsa ne olur, düşürse ne olur? Yabancı sermaye akışı hızlansa ne olur, düşse ne olur? Asgari ücret 1 birim olsa ne olur, 5 birim olsa ne olur?

'Finansal sermaye'... Dünyada ihtiyaç olan/olacak ürünü/hizmeti/fikri geliştirip/üretim kâr ederek pazarlayan beşeri sermayen çoğunluktaysa, kalkınmaya/refaha aracılık edebilir... Ters durumda, "gelişimin temeli olacak" gençler, "Asgari ücret ne kadar olur?" gibi sorularla hayat tüketir...

Abdulkadir Selvi

PKK saldırısının zamanlaması ve mesaj

GÖRÜŞ mesafesinin sıfır noktasında olduğu bir gecede, sisli ve puslu bir havada, kar yağışının devam ettiği bir gecede saldırı PKK.

Peki terör örgütüne hava şartlarıyla ilgili bu bilgileri kim verdi? PKK'ya saldırması için talimat veren hangi ülkeydi?

ROJ TELSİZİNİN FREKANSLARI

PKK'nın kanlı bir eyleminden sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan, Başkan Bush'la görüştüğü ABD ziyaretine Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Ergun Saygun'u da götürmüştü. Türkiye'nin bastırması üzerine ABD, PKK'nın ana haberleşme sistemini oluşturan Roj telsizinin frekanslarını vermişti. Çünkü Roj telsizini kurup, ona frekans sağlayan ABD idi. Kısa süreli bir dinleme sonucunda PKK'ya çok ağır darbe vurulmuştu.

ABD'NİN PKK PLANI

Suriye'de PKK-YPG'ye bütçesinden yıllık 200 milyon dolar kaynak ayırıp, binlerce TIR silah veren ABD, bir süredir terör örgütünün Irak'taki kapasitesini güçlendirmeye çalışıyor.

PKK'lıların içinde olduğu bir helikopter düştü. Ama 6 helikopter verdiği söyleniyor. Süleymaniye Havaalanı'nda PKK'ya ait bir İHA üretim üssü ise ortadan kaldırıldı.

BAFİL TALABANİ

ABD, Suriye'de Ferhat Abdi Şahin'le Irak'ta ise ABD'de yetiştirdiği Bafıl Talabani ile işbirliği yapıyor. Irak merkezi yönetimi ve Barzani ailesi ile Türkiye arasındaki yakınlaşmayı engellemek için PKK ve KYB kartını kullanıyor.

FUAT HÜSEYİN'İN ZİYARETİ

1- PKK saldırısının Irak Başbakanı ve Dışışleri Bakanı Fuat Hüseyin'in 19 Aralık tarihli Türkiye ziyaretinin hemen arkasından gelmesi tesadüfi mü? Fuat Hüseyin ile Hakan Fidan'ın görüşmesinden sonra yayınlanan ortak bildiride, "Irak'ın ve bölgenin kalkınmasına katkı sağlayacağı değerlendirilen Kalkınma Yolu Projesi'nin bir an evvel hayata geçirilmesi için atılması gereken adımlar istişare edilmiştir" deniliyor.

KALKINMA YOLU PROJESİ

2- Yeni İpekyolu olarak tanımlanan Kalkınma Yolu Projesi'nde, 1200 kilometrelik demiryolu ve otoyol ile Türkiye, Basra Körfezi'ndeki Faw Limanı'na bağlanacak. Kalkınma Yolu Projesi ile birlikte Irak da Türkiye üzerinden Avrupa pazarlarına ulaşacak.

BASRA VALİSİ

3- 2009 yılında Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan'la birlikte Bağdat, Basra ve Erbil'e gitmiştik. Basra Valisi, "Benim dedem Osmanlı'nın son Basra valisiydi. İngilizlere karşı Osmanlı valisi olarak savaşmıştı. Ben de Irak Devleti'nin Basra valisi olarak Türkleri misafir etmekten dolayı çok heyecanlıyım" demişti. Basra ile Türkiye bağlandığı zaman Irak'taki dengeler değişir.

GAP'I ENGELLEMEK İÇİN

4- Türkiye, GAP Projesi'ni gündemine alınca bölgede PKK terör örgütü kuruldu. Akıl hocası ABD, hamisi ise baba Hafız Esad'dı. GAP Projesi ile Türkiye'nin Fırat ve Dicle'nin sularına hâkim olacağından korktular. Hafız Esad'ın beslediği PKK bugün topraklarını işgal etmiş durumda.

5- GAP'ı engellemek için PKK'yı besleyenler Kalkınma Yolu Projesi'ne yönelik mesaj vermek için PKK'yı niye saldırtmasınlar? Kalkınma Yolu Projesi ile Basra Körfezi'ne, Zengezur Koridoru ile Azerbaycan'a kesintisiz olarak ulaşan Türkiye, ABD'yi, İran'ı neden ürkütmesin?

TAMPON BÖLGE KURULMALI

6- 90'lı yıllardan bu yana sınır ötesi operasyonlarla Irak'a girip çıkıyoruz. Kalıcı ve geçici üslerimiz var. Ama bu saldırı da gösterdi ki, Suriye'de olduğu gibi sınırımızdan belli bir derinlikte tampon bölgeler oluşturmamız gerekiyor.

GAZZE MESAJI

7- Türkiye'nin Gazze ve Filistin konusundaki duruşundan rahatsız olan ABD yine mesajını kanlı bir mektupla ilettili.

CHP'Yİ PKK'NIN VAGONU YAPTI LAR

TERÖRLE mücadele söz konusu olduğunda, sınır ötesine asker gönderme tezkeresi gündeme geldiğinde, PKK'yı kınamak üzere Meclis'te ortak bildiri yayınlanması gerektiğinde CHP en ön safta yerini alırdı. Bu adeta CHP'nin tarihi bir misyonuydu.

IRAK-SURİYE TEZKERELERİNE RET

Ta ki Kemal Kılıçdaroğlu'na kadar. Kılıçdaroğlu ne zaman ki HDP'nin peşine takıldı, CHP başından beri en güçlü desteği verdiği Irak ve Suriye tezkeresine 'hayır' oyu verdi.

Eğer CHP ve HDP'nin istediği olsa 90'lı yıllardan bu yana Irak'ın içlerinde oluşturduğumuz kalıcı ve geçici üsleri, Suriye'de şehitler vererek Fırat Kalkanı, Barış Pınarı ve Zeytin Dalı harekâtıyla oluşturduğumuz tampon bölgeleri boşaltmak zorunda kalacaktık. ABD, buralara PKK'yı yerleştirecekti.

KANDİL KILIÇDAROĞLU'NU DESTEKLEMİŞTİ

Bu kara leke CHP'nin siciline işlendi. Kılıçdaroğlu bunun mükafatını cumhurbaşkanlığı seçiminde HDP desteğini sağlayarak aldı. Kandil'deki terör baronları Kılıçdaroğlu'nun seçim kampanyasını yürüttü. Ama bu millet, Kılıçdaroğlu ile Kandil arasındaki bir işbirliğinden kuşkulandı. Kılıçdaroğlu seçilirse ülkeyi bunlara peşkeş çeker dedi, oy vermedi.

Kılıçdaroğlu seçimi büyük ölçüde PKK ile kurduğu ilişki yüzünden kazanamadı.

CHP ORTAK BİLDİRİDE YER ALMADI

Özgür Özel ise bunu bir adım ileri götürdü. 12 şehidimizin olduğu gece Meclis'te, PKK terör örgütünü kınamak için ortak bir bildiri yayınlanması teklifi gündeme geldi. AK Parti, MHP, İYİ Parti ve Saadet Partisi PKK'yı kınayan ortak bildiriye imza attı. PKK'nın siyasi kolu olan DEM Parti katılmadı bir de PKK lokomotifinin peşine takılan Özgür Özel'in CHP'si katılmadı. Bu CHP tarihinde ilk kez oluyor.

AKİF HAMZAÇEBİ'NİN ÇIKIŞI

CHP'den Grup Başkanvekilliği ve Meclis Başkanvekilliği yapan Akif Hamzaçebi bu duruma isyan etti. Gece yarısı, "CHP Grubu bu bildirimleri daima imzalamıştır. Ama (Bir bakalım, bilgi alalım' türünden cümleler bu bildiriye destek beyanında bulunmamanın gerekçeleri olamaz" diye tweet attı.

OPERASYONU YÖNETTİ

Efendim Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler, Meclis'e bilgi versinmiş... Elbette ki doğru bir talep. Milli Savunma Bakanı, Meclis'e bilgi vermeli. Ama o sırada Yaşar Güler, Harekât Merkezi'nde PKK'ya yönelik operasyonu yönetiyor. Diğer yandan da şehitlerimizin naaşı Türkiye'ye getiriliyor. Çatışma durumu devam ediyor. Sen imzanı koy, bu talebinde ısrar et. Ben de seni destekleyeyim.

PKK'YA PKK DİYEMEDİLER

Ortak bildiriye imza atmayıp PKK'nın siyasi uzantısı ile aynı safta yer alan CHP, sonra kendisi bir bildiri yayınladı. 21 satır ve 205 kelimeden oluşan bildirinin tek bir yerinde dahi PKK terör örgütü geçmiyor. PKK'ya PKK diyemeyen bir bildiri. Bu ayıp CHP'ye yeter. Bu ayıp Özgür Özel'e yeter.

ŞEHİT CENAZESİNDE

Manisa'daki şehit cenazesinde yuhalandı, protesto edildi. Peki Özgür Özel bundan sonra şehit cenazelerine nasıl gidecek? Fotoğrafını paylaştığı Manisalı şehidimiz Enes Budak'ın ailesinin yüzüne nasıl bakacak?

İbrahim Kahveci

Tarikatların İslami hassasiyeti

Yeni Milli Eğitim Bakanı “Çocukların dağa çıkarmasına engel oluyorlar” diye tarikat ve cemaatlerle yapılan Milli Eğitim protokollerini savundu.

1930 yılında dağda değil ama ovada, yani Menemen’de Türk teğmen Kubilay’ın başını kesenler de tarikat ve cemaat örgütlenmesiydi.

Hadi bunlar tarihi olaylar diye geride kaldı diyelim... Ve biz bugüne bakalım...

Acaba Müslüman bir ülkede 1.2 milyar dolar yapım maliyetli bir köprüye 20 milyar dolara yakın Hazine garantisi verildiğinde bu kamu malının hakkını kim savunmalıdır? Elbette Müslümanlar... ve de Müslüman görüntülü STK’lar.

Siz hiç Müslüman görüntülü bir örgütün (yani tarikat ve cemaatin) AK Parti iktidarında kamu malları üzerinde hassasiyetini gördünüz mü, duydunuz mu?

Mesela **seccadeye verilen dini değer Antalya Havalimanı ihalesine verildi mi?** Cemaat-tarikat ehlinde kimsenin umurunda oldu mu? Hiç duymadık.

Ama ne duyduk? O örgütler vasıtası ile muhalefet hakkında külliye yalan olan ne varsa dolaştırılıp durulmuş. Yani **iktidar uğruna günahlar sevaplaştırılmış** gibi bir şey...

Bir cami hocamız cuma vaazında şunları söylüyordu: “İslam toplumsal yaşamı düzenler. Mesela cuma namazında cami kapısında ayakkabı giyip-çıkarma yerine ayakkabınızı bırakıyorsanız kendinizi sorgulayın. Kırmızı ışıktaki geçiyorsanız kendinize bir bakın. Kaldırıma park ediyorsanız bir düşünün... Yani **Müslüman başkalarına eziyet etmez. Müslüman toplumsal yaşamda zulmetmez.**”

Müslüman kamu malında nasıl olur? İşte buna Temel Karamollaoğlu diyor ki “**Kamu malı yetim malı gibidir**”

Sorarım size bugün hangi cemaat-tarikat kamu malını yetim malı gibi görüyor. Talan-yağma gibi kamu malları cemaat-tarikat görünümlü STK'lar eliyle kullanılmıyor mu?

Neyse... Ben kendi vicdanımda Müslüman ve toplumsal yaşam içerisinde bir tarzı-kuralları benimseyerek yaşamaya çalışıyorum. Umarım kamu malı-rüşvet, yolsuzluk ve toplumun fakirliği noktasında duyarlılık Müslümanlık adı altında doğrulara gidişe vesile olur. Umarım...

İSLAMİ SÖYLEM KULLANMAYAN ŞİMŞEK NE DEDİ?

2021 yılında suni şekilde faiz indirimleri nasıl ve ne gerekçe kullanılarak başlatıldı?

Cumhurbaşkanı Erdoğan “Ortada Nass. var, sana bana ne oluyor” diyerek bu durumu adeta Kuran-ı Kerim'i kullanarak başlattı.

Şimdi faizler artırılıyor ve Cumhurbaşkanı Erdoğan bunu yine İslami bir söylemle **“Faziletli Döngü”** olarak tanımlıyor. Ama yine hiçbir tarikat-cemaat gibi yapılardan gık yok.

Bizler bu tür döngülere alışmış durumdayız. O nedenle İslami sözlerle her duruma ayak uydurmak yerine bilimle konuşanların sözlerine bakıyoruz.

İşte burada Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek çok öne çıkıyor. Kendisi matematik kullanarak asgari ücret ve emekli maaşları hakkında TBMM'de konuşma yaptı.

Dedi ki; **“Son 21 yıldır çalışanlarımızı, emeklilerimizi, memurlarımızı enflasyona ezdirmedik. Son 21 yılda en düşük memur maaşında reel artış yüzde 174; ortalama memur maaş artışı yüzde 111; asgari ücrette yüzde 201; en düşük emekli aylığının reel artışı yüzde 455. Sonuç olarak, çalışanlarımızı, emeklilerimizi hiçbir dönemde enflasyona ezdirmedik ve ezdirmeyeceğiz. Ekonomimiz büyüdüğü, refahımız arttıkça daha adil bir şekilde paylaşacağız.”**

Mehmet Şimşek'in bu konuşmasında kullandığı iki parametre çok önemli: 1-Hangi enflasyon 2-En düşük maaşlar mı yoksa ortalama ücretler mi?

Gelin bu hesabı 2005-2022 dönemlerinde inceleyelim.

Önce asgari ücrete bakalım: 2005 yılında asgari ücret 350,2 TL (261,2 \$)

2022 yılında ortalama asgari ücret hesabı yapalım: $4.253,40 + 5.500,35 = 4.876,88$ TL (294.7\$)

Önce dolar bazında söyleyelim: 261,2 dolardan 294.7 dolara yani yüzde 12,8 reel olarak yükselmiş bir asgari ücret var. Lakin 2005 yılından 2022 yılına kadar ABD

enflasyonu ile değer kaybeden bir dolar da var. O zaman ne oluyor biliyor musunuz? **Asgari ücret reel dolar bazında aslında yüzde -24,7 gerilemiş oluyor.**

Gelelim enflasyon tarafına. 2005 yılından 2022 yılına kadar asgari ücret %1392,6 artış göstermiş. Aynı dönemde TÜİK enflasyonu %823,7 artış gösteriyor. Yani TÜİK enflasyonuna göre asgari ücret reel olarak %69,1 reel artış gösteriyor.

Ama durun...Mesela İTO aynı dönemde fiyatların %981,8 arttığını söylerken Türk-İş açlık sınırının %1197,8 arttığını ilan ediyor. Bu durumda asgari ücret İTO fiyatlarına göre %41,8 reel artış göstermiş olurken Türk-İş açlık sınırına göre ise sadece %16,3 reel artış göstermiştir.

Ve TÜİK-ÜFE Gıda endeksine bakıyoruz. Çünkü TÜİK-TÜFE Gıda endeksi yerine ÜFE Gıda endeksi çok daha gerçekçi veriler içeriyor. İşte buna göre asgari ücret 2005 yılından 2022 yılına sadece ve sadece %9,7 reel artış göstermiş oluyor.

YA EMEKLİLER???

Bakınız, **en büyük kelime oyunu “en düşük maaşlar” olarak yapılıyor.** Neden ortalama emekli maaşı hiç dile getirilmiyor? Ben açıkçası Mehmet Şimşek’in bu konuda cesurca konuşmasını beklerdim.

2005 yılında ortalama emekli maaşı (dul ve yetimler dahil) 427.9 liraydı (aynı tarihte asgari ücret 350,2 TL). Yani gördüğünüz gibi 2005 yılında ortalama emekli+dul+yetim maaşı ortalaması asgari ücretin yüzde 18,2 daha yukarısında yer alıyordu.

Ve 2022 yılı: Ortalama emekli+dul+yetim maaşı 4.000,1 TL ile ortalama asgari ücret olan 4.876,9 liranın altına düşmüş durumda (fark -%21,9).

Peki, emekliler enflasyona ezdirilmiş mi?

2005 yılından 2022 yılına kadar ortalama emekli+dul+yetim maaşları TÜİK enflasyonuna göre %13,5 reel artışı gösteriyor. Lakin İTO fiyat artışına göre ise -%4,8 reel kayıp var. Ama asıl kayıp Türk-İş açlık sınırına göre. **Emeklilerin maaşı açlık sınırına göre -%22,0 erimiş durumda.** Hele bir de TÜİK-ÜFE Gıda sektörüne baktığımızda emekli+dul+yetim maaşlarının -%26,3 kayıpta olduğunu görüyoruz.

Ben size şöyle bir rakam vereyim mi? 2005 yılında 2022 dolar kuru ile 478,3 dolar maaş alan bir emekli, artık 241,7 dolar maaş alabiliyor. Yani ortalama emekli+dul+yetim maaşları dolar bazında reel olarak -%49,5 erimiş oldu.

Ve bunca veriye rağmen asgari ücretlinin, emeklinin, dul ve yetim aylıklarının ne kadar cömertçe artırıldığını savunuyoruz. Açıkçası Mehmet Şimşek’e ‘sadece siyasi olacak’ diye bu doğruları göstermemesinden dolayı üzgün olduğumu belirtmek isterim.

Bu arada not ekleyeyim: Türkiye EYT ile emeklilik sistemini daha da çökertmiş ve gelecekte emekli maaşlarının artmasının önünü de kesmiştir.

Bana bugün kamuda bir yetki verseler ilk olarak şu emeklilik sistemini düzenlemek isterdim. Çünkü gerçek emeklilerin maaşı eritildikçe eritiliyor ve ilerleyen yıllarda emeklilik ile dilencilik eş anlama gelecektir. Maalesef.

